

Nu kan men bij Nietzsche ook wel eens wat anders lezen. Hij spreekt zichzelf vaak tegen. In zijn boek: „Menschliches, Allzu menschliches“ zegt hij: laat ons alleen vrienden zijn. Hij verheerlijkt dan Voltaire en de eerste vraag, die hij, op een zijner vele zwervtochten, aan een meisje stelde, dat hem wilde ontmoeten, was: zij zijt toch een vriendinster?

Hij heeft ook soms wel 'n goed woord voor Socrates. Waarom ook niet? Socrates heeft van den sofist ook wel eens vriendelijke woorden gezegd, vooral als het den Spartaan gold en Plato wilde voor de jeugd ook de opvoeding tot den harden, wreeden held, die niets ontzag, zoodat de knaap, dus opgeleid, eerst man werd, als hij een onschuldig slachtoffer had gevonden en vermoord.

Dit was ongeveer zoo, als de Deutsche jeugd onder Hitler werd opgevoed.

Ernest Seillière heeft in zijn groote werk „Apollon ou Dionysos“ de poging gewaagd om te doen zien, dat men beide in Nietzsche's werken vindt. Nietzsche had ook, wat hij zijn zwakke oogenblikken achtte.

Toen hij in den krijg van 1870 — hij was zelve soldaat geworden en bij den verplegingsdienst ingelijfd — een troep paardevolk voorbij had zien stuiven, zwol zijn hart van trots. Zie, zoo schreef hij aan zijn zuster, daar hebt gij „de wil tot de macht“. Maar toen hij daarna de gewonden moest opzoeken en de ellende van het slagveld zag, greep hem het medelijden aan.

Doch later schreef hij: ik word door twee uitersten voortgedreven: door mijn overmoed en door mijn medelijden. En hoe heeft hij dat medelijden gevloekt.

Ik sprak van het boek „Menschliches, Allzu menschliches“.

Welnu, daarin teekent Nietzsche den Europeaan, zoodat hij dien ziet worden in den weg van zijn nihilisme.

De vrije geest van mijn dagen, dus zegt hij, heeft niet den Uebermensch in het vizier, maar, wat hij noemt, den „goeden Europeaan“. Als de vertegenwoordiger der regeerende kaste.

Maar de werkelijk goede Europeaan is zijn antipode. Hij is immoralist en staat buiten de oordeelen over goed en kwaad, d.w.z. hij bezit den moed zijn boosheid tot het beste om te doopen; hij veracht de moraal van het medelijden; hij vraagt naar de Herrenmoraal, die alleen maar plichten kent jegens zijngelijken en tegen menschen van nederigen rang; steeds handelt naar zijn eigen goeddunken. Zijn kardinaaldeugd is de voornaamheid, waartoe het nu nog onbereikbaar geloof behoort, dat de „Herrenmensch“ alles aan zich heeft te onderwerpen en dat alles hem zich offeren moet.

Heeft hij dien grooten, machtigen mensch, die nu aan het volk in allerlei volksopvoeding tot een geweldige groot portret wordt getoond, niet voorzien? Niet kunnen profeteeren? Op grond van wat hij toen reeds rondom zich zag? Er ontbreekt geen trek aan.

Het is naar den bekenden term: „jenseits von Gut und Böse“. Of naar den huidige regel: goed is, wat onze macht dient, kwaad, wat haar tegenstaat. En vij-

and is, wie onze absolute macht niet erkent.

Niemand kan ontkennen, dat Dionysos het ideaal voor Nietzsche bleef en dat hij feitelijk in zijn waanzin neerschreef, wat hij steeds had geliefd.

Dicht bij dien waanzin gaf hij zijn „Antichrist“ in het licht, nu als een argument genoemd voor zijn in wezen toch christen zijn.

Wat zegt Leopold Zahn in zijn pas verschenen werk over Nietzsche?

Hij schreef dit boek in een razend tempo, in zekeren zin met knersende tanden en het schuim om den mond. Elke laster, iedere smaad, elk sophisme, elke laffe woordspeling — Kaluder — is hem goed om het christelijk geloof te treffen. Ecrazes l'infame, zooals Voltaire het durfde te zeggen, zó was ook zijn strijdcreeet. Het kruis van Christus geldt voor hem als het herkenningsteeken voor de ergste, onderaardsche samenzwering, die er ooit is geweest tegen gezondheid, schoonheid, goedheid der ziel, tegen het leven zelve.

Overal waar hij maar muren vindt, wil hij een eeuwige aanklacht tegen het christendom schrijven in letters, die zelfs een blinde maken. De eene groote vloek, de eene groote innerlijke verdorvenheid, het eene groote instinct der wraak, de eene onsterfelijke schandvlek der menschheid noemt hij het christendom. Geen woord is hem hard genoeg om den Christus der Schriften te treffen.

En als hij tevoren zijn „Ecce Homo“ uitgeeft, schrijft hij aan den Deenschen litterator George Brandes, dat dit zijn werk eindigt in donder en bliksem tegen al wat christelijk heet. Het is zwaar geschut als nimmer nog werd vernomen. Het voorspel voor de „Umwertung aller Werte“.

Dat was Nietzsche. En hoe moet het ons treffen te zien in welken kring hij, zij het met eenige vergoelijking, toch verheerlijking vindt. Europa wordt meer en meer rijp voor zijn nihilisme. Hier komt de Europeaan voor ons te staan, zoodat West-Europa dien vreest, omdat het zelve in beginsel reeds zoo is.

Met hartelijke groeten en heilbiede, uw toegenege MARNIX.

KERKNIEUWS

(Om tijd en onnoodige moeite te besparen, verzoekt de Redactie berichtjes voor deze rubriek rechtstreeks naar de administratie in Goes te zenden.)

Tweetal te: Amsterdam-Centrum, A. Veldman te Enschede en F. de Vries te Den Haag.

Beroepen te: Murrerwoude-Oenkerk, Joh. de Wal te Rijnsburg, Groningen, A. Jagersma te IJmuiden, Deventer, H. van Tongeren te Rouveen, Harderwijk, J. van Raalte te Neede-Eibergen.

Aangenomen naar: Noordbergum, Cand. J. v. Benthem te Vollenhove.

Bedankt voor: Aduard, Barendrecht, Buitenpost, Haulerwijk, Minnertsga, Oude-Bildt, Uithuizen, Cand. J. van Benthem te Vollenhove.

— DS H. VENEMA te Maastricht is voornemens 28 Jan. a.s. afscheid te nemen van zijn gemeente, om 11 Febr. intrede te doen te Roodeschool, na bevestiging door ds L. Sellen te Voorburg.

— KERKINSTITUEERING IN AUSTRALIË. Op 25 Dec. 1950 werd na gebed en Schriftlezing van Jes. 66:1—13 door de brs Hobbe en Bosveld de Kerk te Armadale geïnstitueerd. De noodzaak hiertoe werd uitvoerig uiteengezet in hetgeen bij die gelegenheid werd gezegd door één der broeders. Geen der kerken in Australië — aldus een ons gezonden toelichting, die we hier volgen — onderhoudt gemeenschap met de kerken, waarvan onze immigranten in Australië zijn uitgegaan. De Free Presbyt. Church, die het dichtst bij ons staat, heeft daarentegen nieuw contact opgenomen met degenen, die ons in Holland hebben uitgeloofd. En „Waarheid en Trouw veranderen niet door afstanden“, zoodat ook deze kerken geen vrienden, maar vijanden zijn gebleken.

Daarom heeft men ook hierin „den dag der kleine dingen niet veracht“ en niet gezien op het kleine getal, maar in getrouwheid de Kerk als pilaar en vastigheid der waarheid geïnstitueerd en als grondslag aangenomen de Schrift, zoodat de drie Formulieren van Eenigheid die geloovig naspreken en de D.K.O.

Omdat men Kerk van Jezus Christus in Australië wil zijn, werd voorgesteld de diensten te doen houden in de taal van dit land en als naam te voeren: „Reformed Church of Armadale“. Er Bosveld werd tot ouderling benoemd.

Correspondentie-adres:

Mr A. HOBBE,
D. BOSVELD,

P.O. Armadale, West-Australië.

— IN APPEL. De classis Zeeland besloot in haar vergadering van j.l. Dinsdag om in beroep te gaan bij de Gen. Synode van Kampen tegen het besluit van de vorige Synode om de classis Zeeland te verzoeken de kerkelijke positie van ds Van Herwijnen te willen regelen en hem dus als predikant in onze kerken te erkennen. Een commissie, die de bezwaren tegen genoemd besluit zal formulieren, werd benoemd, bestaande uit de predikanten Arnold, Hordijk en Verheij.

— INSTITUEERING TE SCHOONDIJKE. De classis Zeeland adviseerde in haar vergadering van Dinsdag j.l. gunstig op het verzoek van de afgevaardigden van de kerk van Hoek om tot institueering van de Geref. Kerk te Schoondijke over te gaan.

— ZENDINGSRAPPORTEN. Namens „Deputaten inzake art. 52 K.O. en Zendingen“ kan ik U mededeelen, dat de geheele oplage van de beide rapporten („Over het Evangelistenambt“ en „Over de hoofd- en hulpdiensten“) thans uitgeput is. Er liggen nog enkele aanvragen en een herdruk zal overwogen worden. Mochten er kerken zijn, die onverhoopt nog niets ontvangen hebben of anderszins nog een aantal exemplaren wenschen, dan gaarne ten spoedigste bericht aan: J. Berger, Uithenage de Miltstraat 31 te Kampen.

— ZEIST. De Geref. Kerk van Zeist is door koop eigenares geworden van een pand, dat verbouwd zal worden tot een kerkgebouw, dat voldoende ruimte biedt voor haar kerkleden en eventuele pensioengasten. Het staat aan de Jacob van Lenneplan no. 1a. Met de verbouwing wordt, zoodra de weersomstandigheden dat toelaten, een aanvang gemaakt. Men hoopt het in elk geval ongeveer Juni/Juli in gebruik te kunnen nemen.

Gebruikt U reeds onze Uitgaven voor Kerkelijke Administratie?

ZOO NIET, vraag dan eens een exemplaar ter kennismaking

Attestaties voor Doopleden per 50 st. f 1.50 per 100 st. f 2.50	
„ „ Lidmaten in volten rechte per 50 st. f 1.75 „ „ „ „ 3.—	
„ „ Schippers „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ 2.50	
Berichtkaarten verhuizing leden „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ 2.50	
„ „ Catechisatieverzuim „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ 2.50	
„ „ Huisbezoek „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ 2.50	
„ „ aankondiging „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ 2.50	
Credentiebrieven Classic. Verg. 50 „ „ „ „ 1.75 „ „ „ „ 3.—	
Briefjes voorlezer en organist per bloc van 100 stuks „ „ „ „ 0.60	
Preekverzoekkaarten (dubbele briefkaarten) per 50 st. f 2.50 per 100 st. „ 4.—	
Huisbezoekkaarten „ „ „ „ 2.50 „ „ „ „ 4.—	
Belijdenisvragen „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ 2.50	
Zak-wijkboekje voor ouderlingen, losbladig, p. 100 lijstjes „ „ „ „ 2.50	
Klembandje hiervoor „ „ „ „ 2.25	
Beroepsbrieven met salarisregeling „ „ „ „ 0.30	
Absentielijst voor Catechisatie en Zondagschool voor 100 leerlingen „ „ „ „ 0.50	
„ „ „ „ voor elke 50 leerlingen meer „ 0.10	
Verpakkingspapiertjes voor rolletjes centen, dubbelletjes enz. à f 3.— per 1000	

Uitgaven van OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES
GIRO 36000

Deze uitgaven zijn ook te leveren door Uw Boekhandel.

WIST U

dat U thans weer door het aanbrengen van een nieuwe abonnee op de REFORMATIE-BOEKEN-SERIE heel mooie premies kunt verdienen?

EN NU ALLEMAAL!

Het is een genot de vele goede persreclames te lezen over den pas verschenen zangbundel voor onze christelijke gezinnen: „EN NU ALLEMAAL!“ De bekende musicoloog, de heer M. Geerink Bakker, gaf dezer dagen in een N.C.R.V.-uitzending voor de radio een schitterende aanbeveling van dezen bundel. Vooral de groote verzameling en keurcollectie Valeriusliederen, getoonzet door den bekenden componist Cor Kee, vallen in den smaak.

Deze bundel, die met de uiterste zorg is samengesteld en waarin bij elk vers de toets van Gods Woord is aangelegd, is, ook wat de uitvoering betreft, een rijk en kunstvol bezit.

Prijs: f 7.90

Bestel dezen bundel bij Uw Boek- of Muziekhandelaar of rechtstreeks bij de Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — GOES
Giro 36000

Zangbundel voor de Christelijke Gezinnen en Verenigingen

Boekbinderij VAN KUIJK

Voor al Uw Bindwerk.
Reformatie f 3.—
Catechismus f 2.—

Alle terugzendingen onder rembours.

Zalmstraat 1 - Schoveningen

Het Bestuur van de IIIe School met de Bijbel te Enschede vraagt voor een der lagere klassen.

EEN ONDERWIJZERES,

bevoegd voor j en k, bij voorkeur lid der Geref. Kerk (onderh. art. 31 K.O.). Brieven met opgave schooltijden aan de Secretaris C. v. d. BERG, Dr P. v. Hoekstr. 85, Enschede.

TE KOOP GEVRAAGD:

CHR. ENCYCLOPAEDIE.

8 dln. linnen f 40.—; idem leerf 45.—. Brieven onder No. 515 Bureau „De Reformatie“, Goes.

Adverteert in dit blad